

สรุปกฎหมาย

วิ.แพ่ง ภาค 1 เล่ม 1

บทวิเคราะห์ศัพท์ ศาล คู่ความ
การยื่นและส่งคำคู่ความ

และเอกสาร

Deedee e-book

สารบัญ

ลักษณะ 1 บทวิเคราะห์ศัพท์.....	1
--------------------------------	---

บุคคลที่เกี่ยวข้องในคดีแพ่ง.....	2
----------------------------------	---

• ศาล (ม. 1(1)).....	2
• คู่ความ (ม. 1(11)).....	2
• ผู้ไร้ความสามารถ (ม. 1(12)).....	2
• ผู้แทนโดยชอบธรรม (ม. 1(13)).....	3
• เจ้าพนักงานบังคับคดี (ม. 1(14)).....	3

การดำเนินการในคดีแพ่ง.....	4
----------------------------	---

• คดี (ม. 1(2)).....	4
• กระบวนพิจารณา (ม. 1(7)).....	4
• การพิจารณา (ม. 1(19)).....	5
• การนั่งพิจารณา (ม. 1(9)).....	5
• วันสืบพยาน (ม. 1(10)).....	5

เอกสารในคดีแพ่ง.....	6
----------------------	---

• คำฟ้อง (ม. 1(5)).....	6
• คำให้การ (ม. 1(4)).....	6
• คำคู่ความ (ม. 1(5)).....	7
• คำแถลงการณ์ (ม. 1(6)).....	7

ลักษณะ 2 ศาล.....	8
-------------------	---

เขตอำนาจศาล.....	9
------------------	---

หลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับเขตอำนาจศาล.....	9
--	---

• ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดี (ม. 2).....	9
---------------------------------------	---

เขตศาลที่จะรับฟ้อง.....	10
-------------------------	----

• สถานที่ยื่นคำฟ้อง กรณีทั่วไป (ม. 4).....	10
○ ศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาในเขตศาล.....	11
○ ศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาล.....	11
○ การตกลงเลือกศาลที่พิจารณาคดี.....	12

• สถานที่ยื่นคำฟ้องเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ (ม. 4 ทวิ).....	13
• คดีเกี่ยวข้องกับต่างประเทศ.....	14
○ คดีเกิดในเรือไทยหรืออากาศยานไทยที่อยู่ในต่างประเทศ (ม. 3).....	14
○ กรณีที่ถือว่าจำเลยมีภูมิลำเนาในประเทศไทย (ม. 3).....	14
○ กรณีที่จำเลยไม่มีภูมิลำเนาในประเทศไทย (ม. 4 ตริ).....	15

เขตศาลที่จะรับคำร้องขอ..... 17

• สถานที่ยื่นคำร้องขอ กรณีทั่วไป (ม. 4).....	17
• สถานที่ยื่นคำร้องขอตั้งผู้จัดการมรดก (ม. 4 จัตวา).....	17
• สถานที่ยื่นคำร้องขอเกี่ยวกับนิติบุคคล (ม. 4 เบญจ).....	18
• สถานที่ยื่นคำร้องขอเกี่ยวกับทรัพย์สิน (ม. 4 ฉ).....	18

หลักเกณฑ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับเขตอำนาจศาล..... 19

• กรณีเสนอคำฟ้องหรือคำร้องขอมากกว่า 1 ศาล (ม. 5).....	19
• จำเลยขอโอนคดีไปศาลอื่นที่มีเขตอำนาจ (ม. 6).....	20
• การโอนคดีเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม, การคุ้มครองผู้บริโภคเป็น ส่วนรวม หรือประโยชน์สาธารณะอื่นที่สำคัญ (ม. 6/1).....	21
• สถานที่ยื่นคำฟ้อง, คำร้องขอที่เกี่ยวข้องกับคดีเดิมหรือการดำเนินการเดิม (ม. 7).....	22
• คดีสองเรื่องมีประเด็นเดียวกันและฟ้องต่างศาลกัน (ม. 8, ม. 9).....	24
• กรณีไม่สามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจเหนือคดี (ม. 10).....	25

ตัวอย่างคำพิพากษา..... 26

การคัดค้านผู้พิพากษา..... 30

• เหตุคัดค้านผู้พิพากษา (ม. 11).....	30
• ขั้นตอนเมื่อมีการคัดค้านผู้พิพากษา (ม. 13).....	31
• คำสั่งเกี่ยวกับคำร้องคัดค้านผู้พิพากษา (ม. 14).....	32

ตัวอย่างคำพิพากษา..... 32

อำนาจหน้าที่ของศาล..... 33

หลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับการดำเนินการของศาล..... 33

• ศาลต้องใช้อำนาจในเขตศาล (ม. 15).....	33
• การพิจารณาคดีตามลำดับ (ม. 17).....	34

อำนาจของศาล..... 34

• อำนาจแต่งตั้งให้ศาลอื่นซักถามหรือตรวจ (ม. 16).....	34
--	----

• อำนาจเกี่ยวกับเอกสารที่ยื่นต่อศาล.....	35
○ อำนาจตรวจคำคู่ความ (ม. 18).....	35
○ อำนาจเกี่ยวกับคำขอ, คำแถลงที่เสนอต่อศาล (ม. 21).....	38
• อำนาจสั่งให้คู่ความมาศาลด้วยตนเอง (ม. 19).....	39
• อำนาจไต่ถาม.....	39
○ ศาลมีอำนาจไต่ถามให้คู่ความตกลงหรือประนีประนอมยอมความ (ม. 20).....	39
○ การขอให้ศาลไต่ถามก่อนยื่นฟ้องคดี (ม. 20 ตรี).....	40
○ การดำเนินการลับในการไต่ถาม (ม. 20 ทวิ).....	41
○ การแต่งตั้งผู้ประนีประนอมยอมความ (ม. 20 ทวิ).....	41
• อำนาจเกี่ยวกับระยะเวลา.....	42
○ การคำนวณระยะเวลา (ม. 22).....	42
○ การขยายหรือย่นระยะเวลา (ม. 23).....	42
• อำนาจพิจารณาปัญหาข้อกฎหมายเพื่อวินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้น (ม. 24).....	43
• อำนาจมีคำสั่งให้ใช้วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา และการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ม. 25).....	44

กระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย..... 46

• การคัดค้านกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (ม. 26).....	46
• การเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (ม. 27).....	47

การรวมและการแยกพิจารณาคดี..... 49

• การรวมพิจารณาคดี (ม. 28).....	49
• การแยกพิจารณาคดี (ม. 29).....	50

การละเมิดอำนาจศาล..... 51

• การรักษาความสงบเรียบร้อยในศาล (ม. 30).....	51
• การกระทำที่เป็นการละเมิดอำนาจศาล (ม. 31).....	51
• การละเมิดอำนาจศาลโดยการโฆษณาหนังสือพิมพ์ (ม. 32).....	53
• โทษของการละเมิดอำนาจศาล (ม. 33).....	54

การดำเนินการเกี่ยวกับต่างประเทศ..... 55

• การดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ต้องอาศัยหรือร้องขอเจ้าหน้าที่ต่างประเทศ (ม. 34).....	55
---	----

ข้อกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาคดี..... 55

• การออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณา (ม. 34/1).....	55
---	----

ตัวอย่างคำพิพากษา..... 56

การนั่งพิจารณา.....	60
หลักทั่วไปของการนั่งพิจารณา.....	60
• สถานที่และเวลานั่งพิจารณาคดี (ม. 35)..... • การนั่งพิจารณาคดีต่อหน้าคู่ความโดยเปิดเผย (ม. 36).....	60
การพิจารณาคดีต่อเนื่องและการเลื่อนพิจารณา.....	61
• การนั่งพิจารณาคดีต่อเนื่อง (ม. 37)..... • ศาลเลื่อนนั่งพิจารณาเพราะกิจธุระของศาล (ม. 38)..... • การเลื่อนนั่งพิจารณาเพื่อรอการพิพากษาหรือชี้ขาดที่ต้องทำก่อน (ม. 39)..... • คู่ความขอเลื่อนการนั่งพิจารณา (ม. 40)..... • การขอเลื่อนนั่งพิจารณา เพราะความเจ็บป่วย (ม. 41).....	61
การดำเนินการเมื่อคู่ความเสียชีวิต.....	66
• คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิต (ม. 42)..... • การยื่นคำขอเข้าเป็นคู่ความแทนคู่ความที่เสียชีวิต (ม. 43)..... • หมายเรียกบุคคลเข้ามาเป็นคู่ความแทนคู่ความที่เสียชีวิต (ม. 44).....	66
การดำเนินการเมื่อคู่ความตกเป็นผู้ไร้ความสามารถ.....	70
• คู่ความตกเป็นผู้ไร้ความสามารถ (ม. 45).....	70
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	71
รายงานและสำนวนความ.....	73
การดำเนินการทั่วไปในกระบวนการพิจารณา.....	73
• การจัดทำเอกสารและภาษาที่ใช้ในกระบวนการพิจารณา (ม. 46)..... • ใบมอบอำนาจ (ม. 47).....	73
รายงานการนั่งพิจารณา.....	75
• การจดยานการนั่งพิจารณา (ม. 28)..... • รายงานของศาลเป็นพยานหลักฐานเบื้องต้น (ม. 49)..... • การลงลายมือชื่อในรายงานของคู่ความหรือบุคคลใด (ม. 50).....	75
สารบบคำพิพากษา.....	76
• หน้าที่ของศาลเกี่ยวกับสารบบคำพิพากษา (ม. 51).....	76

การจัดเก็บสำนวนรายงานและเอกสาร.....	77
• การจัดส่งสำนวนไปยังกระทรวงยุติธรรม (ม. 52).....	77
• การดำเนินการ กรณีรายงาน, คำพิพากษา, คำสั่ง หรือเอกสารสูญหาย (ม. 53).....	77
การตรวจและคัดสำเนา.....	78
• การขอตรวจและคัดสำเนา (ม. 54).....	78
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	79
ลักษณะ 3 คู่ความ.....	80
ผู้เสนอคดีต่อศาล.....	81
• ผู้มีสิทธิเสนอคดีต่อศาล (ม. 55).....	81
○ ลักษณะทั่วไป.....	81
○ คดีมีข้อพิพาท.....	81
○ คดีไม่มีข้อพิพาท.....	83
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	84
ความสามารถของคู่ความ.....	86
• การแก้ไขเมื่อคู่ความเป็นผู้ไร้ความสามารถ (ม. 56).....	86
• การสอบสวนอำนาจของผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้แทนนิติบุคคล (ม. 66).....	88
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	89
การร้องสอด.....	90
• บุคคลภายนอกร้องสอดเข้ามาเป็นคู่ความ (ม. 57).....	90
○ การร้องสอดเพื่อให้ได้รับความรับรอง ค้ำครอง หรือบังคับตามสิทธิของตน.....	91
○ การร้องสอดเพราะมีสิทธิเรียกร้องเกี่ยวกับการบังคับคดี.....	91
○ การร้องสอดเข้ามาเป็นคู่ความร่วมกับคู่ความเดิม.....	92
○ คู่ความมีคำขอหรือศาลเห็นสมควรเรียกบุคคลภายนอกเข้ามาเป็นคู่ความ หรือคู่ความฝ่ายที่สาม.....	92
• สิทธิของผู้ร้องสอด (ม. 58).....	94
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	95
โจทก์ร่วมหรือจำเลยร่วม.....	98
• การเป็นโจทก์หรือจำเลยร่วม (ม. 59).....	98
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	99

• ทนายความ.....	100
• การแต่งตั้งทนายความ (ม. 60).....	100
• วิธีการแต่งตั้งทนายความ (ม. 61).....	100
• อำนาจของทนายความ (ม. 62).....	101
• การขอถอนตนเองจากการเป็นทนายความ (ม. 65).....	102
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	102
การมอบอำนาจกรณีอื่น ๆ.....	103
• การแต่งตั้งผู้รับเงินหรือทรัพย์สินจากศาล (ม. 63).....	103
• การมอบฉันทะ (ม. 64).....	104
ลักษณะ 4 การยื่นและส่งคำคู่ความและเอกสาร.....	105
ลักษณะของเอกสาร.....	106
• รายละเอียดของเอกสารที่ส่งให้คู่ความหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง (ม. 67).....	106
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	107
วิธีการยื่นและส่งเอกสาร.....	108
• วิธีการยื่นและส่งคำคู่ความหรือเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ (ม. 68).....	108
• การยื่นคำคู่ความหรือเอกสารต่อศาล (ม. 69).....	108
• การส่งคำคู่ความหรือเอกสารให้แก่ทนาย (ม. 75).....	109
ผู้มีหน้าที่ส่งเอกสาร.....	110
• การส่งคำฟ้อง, หมายเรียก, หมายอื่น ๆ, คำสั่ง หรือคำบังคับ (ม. 70).....	110
• การส่งคำให้การ (ม. 71).....	111
• การส่งคำร้อง, แฉลงการณ์ และเอกสารอื่น ๆ (ม. 72).....	111
การส่งเอกสารโดยเจ้าพนักงานของศาล.....	112
• ขั้นตอนการส่งเอกสารโดยเจ้าพนักงานของศาล (ม. 73).....	112
• การส่งเอกสารทางไปรษณีย์ (ม. 73 ทวิ).....	112
• เวลาและสถานที่นำส่งคำคู่ความหรือเอกสารอื่น โดยเจ้าพนักงานของศาล (ม. 74).....	113
• การดำเนินการเมื่อไม่พบผู้รับ (ม. 76).....	113
• การส่งเอกสารไปยังสถานที่อื่น นอกจากภูมิลำเนาหรือสำนักทำการงาน (ม. 77).....	113
• คู่ความหรือบุคคลไม่ยอมรับคำคู่ความหรือเอกสาร โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (ม. 78).....	114
• การดำเนินการกรณีไม่สามารถวางคำคู่ความตาม ม. 78 (ม. 79).....	114
• การรายงานการส่งเอกสาร (ม. 80).....	115

• การส่งคำคู่ความหรือเอกสารไปยังหลายบุคคล (ม. 82).....	116
• การยื่นคำคู่ความหรือเอกสารภายในกำหนดเวลา (ม. 83).....	116
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	117
การส่งเอกสารโดยคู่ความ.....	118
• การส่งหมายเรียกพยานโดยคู่ความ (ม. 81).....	118
การส่งเอกสารไปต่างประเทศ.....	119
การส่งหมายเรียกและคำฟ้องตั้งต้นคดีไปต่างประเทศ.....	119
• สถานที่ส่งหมายเรียกและคำฟ้องตั้งต้นคดี (ม. 83 ทวิ).....	119
• วิธีการส่งหมายเรียกหรือคำฟ้องตั้งต้นคดีให้จำเลย โดยส่งไปต่างประเทศ (ม. 83 จัตวา, ม. 83 สัตต).....	120
• วิธีการส่งหมายเรียกและคำฟ้อง หากไม่สามารถส่งให้ที่ภูมิลำเนา หรือสำนักทำการงานในประเทศไทย (ม. 83 อัฐ).....	121
• เวลาที่การส่งหมายหรือคำฟ้องตั้งต้นคดีมีผล (ม. 83 เบญจ, ม. 83 ฉ).....	121
การส่งเอกสารที่ไม่ใช่หมายเรียกหรือคำฟ้องตั้งต้นคดี.....	122
• สถานที่ส่งเอกสาร (ม. 83 ตริ).....	122
• เวลาที่การส่งเอกสารมีผล (ม. 83 ฉ).....	122

ขอขอบคุณรูปภาพจาก www.freepik.com และ www.flaticon.com

ลักษณะ 1

บทวิเคราะห์หัตถ์คัมพ์

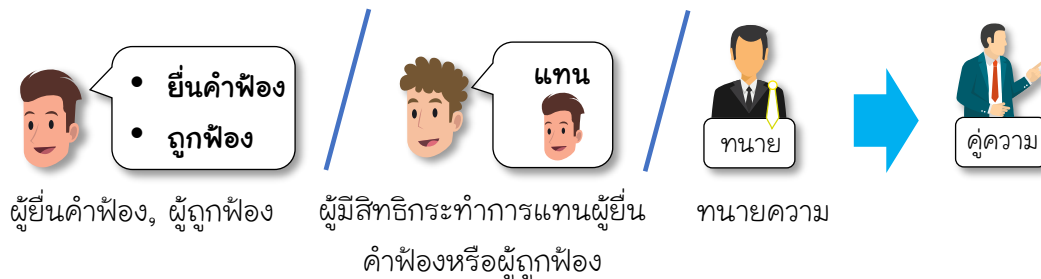
บุคคลที่เกี่ยวข้องในคดีแพ่ง

ศาล (ม. 1(1))

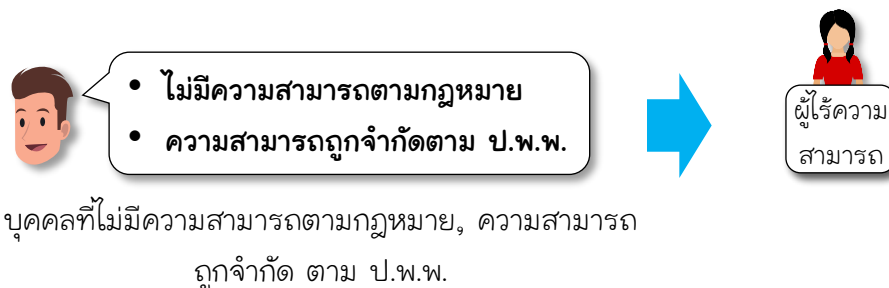

คู่ความ (ม. 1(11))

- คู่ความ ได้แก่ โจทก์, จำเลย, ผู้ร้องสอด, ผู้ร้อง, ผู้คัดค้าน, ผู้แทนโดยชอบธรรม, ผู้แทนนิติบุคคล, ผู้รับมอบอำนาจ, ทนายความ, ผู้รับมอบฉันทะ และผู้เป็นคู่ความแทนผู้มรณะ
- ผู้ร้องขอถอนฟ้อง, ผู้ร้องขอตัดทรัพย์ หรือผู้ร้องขอรับชำระหนี้จำนอง เป็นคู่ความในชั้นบังคับคดี
- ในคดีไม่มีข้อพิพาทก็มีผู้ร้องสอดได้

ผู้ไร้ความสามารถ (ม. 1(12))

- ผู้ไร้ความสามารถ ได้แก่ ผู้เยาว์, คนเสมือนไร้ความสามารถ และคนไร้ความสามารถ

ผู้แทนโดยชอบธรรม (ม. 1(13))

บุคคล

กฎหมายให้สิทธิทำการแทนบุคคลผู้ไร้ความสามารถ /
สิทธิอนุญาต, ยินยอมให้ผู้ไร้ความสามารถทำการ

- สิทธิทำการแทนผู้ไร้ความสามารถ
- สิทธิอนุญาต, ยินยอมให้ผู้ไร้ความสามารถทำการ

ผู้แทนโดย
ชอบธรรม

- ผู้แทนโดยชอบธรรม ได้แก่ ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เยาว์, ผู้พิทักษ์ และผู้อนุบาล

เจ้าพนักงานบังคับคดี (ม. 1(14))

เจ้าพนักงาน
กรมบังคับคดี,
พนักงานอื่น

มีอำนาจตามกฎหมายในการปฏิบัติ
ตาม ภาค 4 ของ ป.วิแพ่ง

อำนาจตาม
ป.วิแพ่ง ภาค 4

เพื่อคุ้มครองสิทธิของคู่ความ
ในระหว่างการพิจารณา,
เพื่อบังคับตามคำพิพากษา
หรือคำสั่ง

บังคับ
เจ้าพนักงาน
บังคับคดี

เงื่อนไขเพิ่มเติม : รวมถึงผู้ที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงานบังคับคดีให้ปฏิบัติการแทน

การดำเนินการในคดีแพ่ง

คดี

กระบวนการพิจารณา

การพิจารณา

การนั่งพิจารณา

วันสืบพยาน

คดี (ม. 1(2))

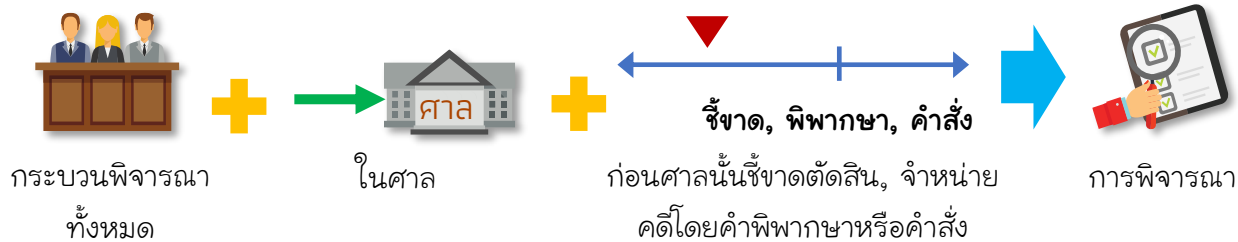

กระบวนการพิจารณา (ม. 1(7))

เงื่อนไขเพิ่มเติม : รวมถึงการส่งคำคู่ความและเอกสารตาม ป.วิแพ่ง

การพิจารณา (ม. 1(19))

การนั่งพิจารณา (ม. 1(9))

- การดำเนินการเกี่ยวกับการพิจารณาคดี เช่น ชี้ส่งสถาน, สืบพยาน, ไต่สวน, ฟังคำขอ, ฟังคำแถลงการณ์ด้วยวาจา

วันสืบพยาน (ม. 1(10))

